

SUSANA NAVAS NAVARRO, *EL RÉGIMEN DE PARTICIPACIÓN EN LAS GANANCIAS DESDE UNA PERSPECTIVA EUROPEA*, MADRID, DYKINSON, 2014, COLECCIÓN «MONOGRAFÍAS DE DERECHO CIVIL», 141 P.¹

Susana Navas Navarro, catedràtica de dret civil de la Universitat Autònoma de Barcelona, ens té acostumats a treballs doctrinals rigorosos i de contrastat impacte científic.

La monografia aquí presentada no trenca aquesta dinàmica, ja que conté una anàlisi nova i provocadora del règim de participació en els guanys, una forma d'organització econòmica del matrimoni que no ha gaudit de gaire predicament en la nostra doctrina. I ho fa des d'una perspectiva europea, amb especial atenció a la recent modificació del dret català.

El desafiament es planteja en les primeres pàgines, quan l'autora manté que «el règim de participació en las ganancias podría ser probablemente el régimen económico matrimonial del futuro», estenent una invitació al lector especialista, i a tota persona interessada en la matèria, a endinsar-se en el seu contingut per tal de descobrir les claus d'una afirmació tan contundent.

Situat en un escenari més ampli d'avenç de l'autonomia privada en matèria de dret de família, i molt especialment en les relacions patrimonials derivades del règim econòmic matrimonial, el llibre proporciona en el transcurs de les seves pàgines pautes sobre l'elecció d'un règim econòmic matrimonial que combina llibertat individual en la gestió del patrimoni propi amb la solidaritat patrimonial característica de les relacions de convivència conjugal. El treball d'investigació contextualitza aquesta elecció en una tendència harmonitzadora europea que disposa d'aquest règim com a fórmula idònia per a satisfer un equilibri d'interessos patrimonials en les relacions entre cònjuges.

Estructurat en sis capítols, l'estudi s'inicia amb una revisió de l'estat normatiu del règim de participació en els guanys en el dret civil català, emmarcant-lo en el context europeu i posant una vegada més damunt la taula el caràcter capdavanter de les últimes reformes del dret català en matèria de família i patrimoni. De fet, en l'obra es destaca que el règim de participació en els guanys regulat en el dret català (art. 232-22 a 232-24 CCCat) s'acosta a un possible model europeu de règim econòmic matrimonial, de manera que, en cas d'un eventual procés d'harmonització, el legislador català es veuria obligat a fer poques modificacions.

1. Traducció a càrrec de Marina Castells i Marquès, doctoranda en dret civil a la Universitat Autònoma de Barcelona.

En el segon capítol s'ofereix una anàlisi conscienciosa de la voluntat dels cònjuges en la conformació del règim de participació en els guanys en relació amb tres vessants: l'elaboració del règim, les fonts normatives i els pactes introduïts pels cònjuges. D'ineludible configuració en capítols matrimonials per la seva condició de règim legal supletori, entenc que aquesta part del llibre assoleix una notable importància pràctica, ja que amb la dissecció dels possibles pactes s'avalua fins on pot arribar-se en la configuració del règim econòmic matrimonial sense infringir els límits imperatius. D'aquesta manera, el lector es pot fer una idea de l'abast de la flexibilitat del dret català de família, atès que s'analitzen els pactes respecte del percentatge de participació, els pactes respecte de les causes d'extinció del règim, els relatius a la base de determinació del crèdit de participació i els pactes pel que fa al dret de crèdit a participar en els guanys; i, alhora, pot conèixer les conseqüències legals de la vulneració dels límits legals imperatius.

El desenvolupament del règim econòmic durant el matrimoni (capítol III), l'extinció del règim de participació en els guanys (capítol IV) i la seva liquidació (capítol V) constitueixen un quadre analític de la regulació catalana del règim de participació en els guanys i toca temes angulars per a la configuració del mecanisme, com la «fase de expectància» —denominada així per l'autora— durant el matrimoni, el naixement, amb la seva extinció, del dret de crèdit, o les dificultats de composició del patrimoni a l'hora de procedir a la liquidació. En aquest punt, a més d'interessants aportacions *de lege ferenda*, la professora Navas presenta una sèrie de supòsits pràctics, a manera de taules de liquidació, que faciliten la comprensió de la matèria amb un important impacte didàctic.

La doctrina en general, tant en l'àmbit estatal com en l'autonòmic, ha vist amb una certa desconfiança el règim de participació en els guanys i l'ha tractat com quelcom residual, gairebé amb valor exclusivament acadèmic, sense gaire transcendència en la praxi dels acords matrimonials i ha ignorat en molts casos l'experiència del dret comparat, que proporciona exemples d'ampli desenvolupament de les seves possibilitats.

Així mateix, aquesta suspicàcia s'ha traslladat als operadors jurídics —principalment advocats i notaris—, que continuen sense albirar, amb caràcter general, l'oportunitat i el valor de proposar o orientar la redacció de pactes entre cònjuges destinats a establir el règim de participació en els guanys.

En aquest sentit, l'obra objecte de la present recensió trenca mites, ja que planteja amb sòlids arguments jurídics i amb exemples concrets d'aplicació del referit règim matrimonial, la viabilitat i l'interès de tals pactes. De fet, tracta el règim de participació en els guanys com una eina més per al desenvolupament de les tasques dels operadors jurídics esmentats, així com de qualsevol persona interessada a conèixer una fórmula d'organització del patrimoni conjugal que es troba present en molts països del nostre voltant.

Isabel Espín Alba
Professora titular de dret civil
Universitat de Santiago de Compostella